

רוח רעה של שחרית

...בנטילת שחרית נוטל רק פעם אחת... ולא הזכיר רבנו (הרמב"ם) ברייתא דשבת ק"ט ע"א בשם ר' נתן, תניא בת חורין היא זו ומקפדת עד שירחץ ידיו שלש פעמים, משום דסבר כי שבשתא היא כיון דלא איתניא בי ר' חייא, וליתא בתוספתא, ולפי הכלל דשלהי חולין כל מתניתא דלא תניא בי ר' חייא ובי ר' אושעיה משבשתא היא ולא תותבי מינה בי מדרשא. ועוד יש לומר דסבירא ליה לרבנו שכבר כלו כל הרוחות (הרעות) הללו... וכבר אמרו בשם הרבי מקוצק, שהרמב"ם פסק אין דברים אלו כדי שלא ימצאו יותר, מאחר ובשמים התחשבו בפסק דינו של הרמב"ם בטלו כולם מאז... ולפיכך לא נהגו אבותינו בתימן לטול שלש פעמים...

(הר' קאפח בפירושו לרמב"ם הל' תפילה פ"ד הל' ב)

והוסיף הגר"א נבנצל וגילה לאוזני, שישנה מסורת מהגר"א, בענין גר-הצדק רבי אברהם בן אברהם זצ"ל (הוא הגרף פוטוצקי, שהיה נוצרי והתגייר. ותפשוהו הנוצרים ימשי'ו, ועינוהו ואיימו עליו שאם לא יתנצר בחזרה, יהרגוהו במיתת שריפה. וסירב להתנצר. והציע לו הגר"א להצילו ע"י השמות הקדושים, אך הוא סירב, ורצה לקדש שם שמים ברבים, ולאחר עינויים במשך ימים רבים מת עקד"ה במיתת שריפה ע"י הכמרים הנוצרים ימשי'ו, ובעת מיתתו רעשו שמים וארץ. מעט מאפרו נטמן בקבר ישראל – מ.ה.). ואמר לי הגר"א נבנצל, שהמסורת מהגר"א אומרת, שמעת שנהרג רבי אברהם בן אברהם זצ"ל הי"ד עקד"ה, עברה רוח רעה של שחרית מן העולם. ודבר זה לא נכתב בשום ספר, ורק נרמז בספר "הגאון החסיד מוילנא" (עיי"ש עמ' ס"ז הערה 18). והגר"א נבנצל קיבל זאת במסורת מהגרש"ז אוירבך. והסביר הגרש"ז אוירבך את דברי הגר"א בענין זה, שאין הכוונה אלא לדברים שלא נזכרו בש"ס. אך מ"מ ההלכות שנזכרו בש"ס בענין נט"י שחרית, יש להמשיך ולהקפיד עליהן (כגון נט"י ג"פ, כדאי' בשבת שם...). והנפק"מ הינה לשאר דברים, כגון הדברים שכתבו הפוס' ומקורם בזוה"ק. ואמר לי הגר"א נבנצל שלכן יש להקל גם לענין הליכה ד' אמות בלא נט"י אפי' במקום שאינו מקורה, כיון שדבר זה לא נזכר בש"ס... ולפני העלאת הדברים על הכתב, חששתי מלפרסם זאת בכתב לרבים, שמא תצא תקלה מכך, ויבואו ח"ו להקל בדיני נט"י דשחרית. ובפרט שעמדו לנגד עינינו דברי הזוה"ק, שכה החמיר בכך, ואפי' רק לענין הליכת ד"א כתב דברים כה חמורים. וידוע שלא כל דבר יש להדפיס לרבים. ולכן היה נראה לי לקרוא פה את הפס' "כבוד אלקים הסתר דבר". אלא שהגר"א נבנצל אמר, שאין להסתיר זאת, אלא יש לכתוב זאת, ולהוסיף את דברי הגרש"ז אוירבך בהסברו לדברי הגר"א הללו...

(הרב מ' הררי, מקראי-קודש, על יום הכיפורים, עמ' 157)

קשה... דנהגו ליטול ידיהם שחרית אפילו ביום הכיפורים וט"ב לדחות הרוח רעה, הלא בזמן הזה מעולם לא ראינו ולא שמענו, דמי שנגע בעינו טרם יטול ידיו דנסמאו עינו, אלמא דגם רוח רעה של שחרית אינו מצוי בינינו, וא"כ איך מתיר ר"ת ליטול ידיו שחרית הלא אין רוח רעה מצוי בדורות הללו, וצ"ע.

(תוספת יום הכיפורים על יומא עז:)